

ŁUKASZ MOĆKUN*

Wojciech Guzewicz, *Leksykon prasy katolickiej diecezji elckiej*, Elk 2015, wyd. Adalbertinum, ss. 184.

Ks. prof. zw. dr hab. Wojciech Guzewicz – kapłan diecezji elckiej, wykładowca historii Kościoła w Wyższym Seminarium Duchownym w Elku, a także na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie jest autorem wielu pozycji książkowych, artykułów i prac naukowych. Jest on także redaktorem czasopisma naukowego „Civitas et Lex”. Wśród jego wielu znanych dzieł takich jak: *W tle Cudownego Medalika* czy *Diecezja Elcka w zarysie (1992-2012)*, warto wymienić jedno z najnowszych publikacji, jakim jest *Leksykon prasy katolickiej diecezji elckiej*. To dzieło jest pierwszym we współczesnej Polsce zbiorem prasy katolickiej danej diecezji zawartym w leksykonie. Autor opisywanej publikacji podaje, że przemiany polityczne w naszym kraju pod koniec lat osiemdziesiątych, poprzez zniesienie cenzury, pozwoliły rozwinąć prasę kościelną, w tym gazetki parafialne. Ksiądz profesor podjął wysiłek udokumentowania tego zjawiska w diecezji elckiej.

Leksykon to publikacja wydana w nietypowej i wyjątkowej formie, a dokładnie w formacie A5 o wymiarach 14,8 cm x 21 cm. Analizując grafikę leksykonu należy podkreślić jej główne walory: miękka o barwie jasnego brązu i pomysłowa forma. Czcionka tekstu, jak i wymiary książki sprawiają, że czytelnik może z łatwością przeczytać daną treść. Dzieło to składa się z 74 opisów gazetek parafialnych, jak i innych instytucji kościelnych, a jego zawartość to ponad 184 stron.

Na początku książki znajdziemy wstęp Autora, w którym podaje przyczyny powstania opisywanej publikacji. Wstęp zajmuje 5 stron, w którym Autor przedstawia czytelnikowi katalog prasy katolickiej w diecezji elckiej w latach 1992-2015 wraz jego podstawowymi opisami, zamieszczonymi w formie skondensowanej wiedzy encyklopedycznej. Autor wyjaśnia, iż taka forma pracy pozwala użyć w tytule słowa leksykon, ponieważ zawarte w niej tytuły opisywanych gazetek umieszczone są w porządku alfabetycznym. Wszystkie tytu-

* Łukasz Moćkun – student teologii w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Elckiej

ły prasy powiązane są przeważnie z parafiami diecezji ełckiej, ale także występują tytuły instytucji Kościoła znajdujących się na terenie naszej diecezji.

Godne uwagi jest to, iż Autor podaje, że podjął refleksję naukową, a mianowicie stanął przed fundamentalnym problem. Problem ten polegał na ustalaniu rzeczywistej listy czasopism wydawanych w poszczególnych parafiach diecezji ełckiej, ponieważ, jak sam przyznaje, czasopisma dla szerszego zasięgu – czasopisma ogólnodiecezjalne są lepiej udokumentowane i bardziej znane odbiorcom. Książę profesor jako pierwszy dokonał takiego spisu w diecezji ełckiej, ponieważ nikt przedtem nie zajmował się tym zagadnieniem. Problem, jaki zauważył Autor omówiony jest we wstępie publikacji. Chodzi przede wszystkim, iż poszczególne gazety nie były przedtem zarejestrowane w żadnych sądach, bądź ich redakcje nie wysyłały egzemplarzy do bibliotek, czy archiwów. Prasa, co także zauważa Autor zazwyczaj mogła być przechowywana w prywatnych archiwach redaktorów lub w urzędach parafialnych.

Układ leksykonu jest dość przejrzysty i zachęcający czytelnika do pogłębienia informacji na temat czasopism diecezji ełckiej, a nawet do sięgnięcia po owe czasopisma i zapoznania się nimi. Autor publikacji zgromadził jedynie 74 tytuły pism mający zakres ogólnodiecezjalny, jak i tytuły wydawane przez poszczególne parafie oraz organizacje i grupy kościelne. Nie udało się jednak zebrać wszystkich tytułów gazetek parafialnych. Wynika to m.in. z tego, że większość czasopism parafialnych miała krótką żywotność, niektóre z nich przepadły albo nie udało się zebrać ich pełnego kompletu.

Księdzu profesorowi zależało, aby jego publikacja zwróciła uwagę wiernych i duchowieństwa na potrzebę gromadzenia wszelkiej prasy lokalnej. Jednym z powodów, dla którego warto to czynić jest to, że czasopisma stanowią dla badacza poważną część jego warsztatu, a drugim, że świadczą o żywotności i dynamizmie danych środowisk, w których poszukiwanie są nowe formy oddziaływania duszpasterskiego. Dzieło to oparte jest na takich źródłach, jak: prasa ogólnodiecezjalna, organizacje katolickie i parafialne, a także ustne i pisemne relacje księży i świeckich redaktorów pism.

Książę profesor podjął się niezwykle trudnego zadania zebrania tytułu materiałów, aby w sposób skondensowany w jednym leksykonie umieścić tyle informacji. Każdy opis czasopisma składa się z około 50 informacji. W pojedynczym opisie danego czasopisma możemy znaleźć takie informacje jak: tytuł, podtytuł, częstotliwość ukazywania się, instytucja sprawcza, nazwiska redaktorów, rok założenia, ewentualnie wznowienia bądź zawieszanie wydawania czasopisma, miejsca wydania, adres redakcji, format, rozpiętość nakładu, a także wszelkiego rodzaju dodatki, w tym także podejmowana problematyka. Dodatkowo w publikacji zamieszczona jest bibliografia, a także zdjęcie danego czasopisma, co pozwala bliżej się z nim zapoznać.

Leksykon jest skierowany do szerokiego grona odbiorców, nie tylko do osób wierzących. Stanowi doskonałe źródło informacji na temat czasopism i życia społeczności parafialnych. Oczywiście opisywana publikacja, jak poda-

je sam Autor, chce również stanowić inspirację do jeszcze głębszej refleksji, chociażby do gromadzenia czasopism, które stanowią źródło informacji o danym środowisku parafialnym czy diecezjalnym. Należy również dodać, iż opisywana pozycja wypełniona jest faktami, informacjami, które sprawiają, że staje się ona sama w sobie interesująca, spójna i czyta się ją bardzo płynnie. Warto zauważyć, że prezentowany zbiór to starannie dobrane informacje oraz pracowitość Autora. Poprawność językowa, specjalistyczne słownictwo, właściwa redakcja tekstu czynią publikację ciekawą i komunikatywną. Pod względem merytorycznym nie ma żadnych zastrzeżeń.

Nie da się ukryć, iż praca księdza profesora na temat prasy katolickiej diecezji ełckiej jest bardzo wartościowa zarówno pod względem naukowym, jak i popularyzatorskim. Powinna być jedną z podstawowych lektur mieszkańców tejże diecezji, chociażby ze względu na jej wyjątkowy charakter. Ogromnym atutem prezentowanego zasobu wiedzy jest jej naukowa użyteczność, przydatna do badań porównawczych lub zachęty do skompletowania prasy katolickiej w innych diecezjach. Leksykon jest niewątpliwie godny polecenia.